

Krajevni imeni **Davča** in **Avče**

Substrat (keltski, romanski), adstrat (furlanski), superstrat (nemški) ali slovanska dediščina?

0 Uvod

Krajevni imeni *Davča* in *Avče* sta predmet obravnave v slovenističnem jezikoslovju že dobrih sto let, vendar še nista doživeli prepričljive razlage. Ime *Davča* so večinoma izvajali iz nemške podlage, *Avče* pa iz romanske; izjemoma so v imenu *Avče* iskali tudi keltsko, v imenu *Davča* pa slovansko podstavo. Z imenom *Davča* so se v zvezi z vprašanji kolonizacije slovenskega ozemlja ukvarjali tudi zgodovinarji. Na iskanje izvora imena je še posebej vplivalo dejstvo, da so se konec 13. stol. v bližini takrat še nenaseljene *Davče*, v Sorici, naselili tirolski kolonisti. Prav to je med drugim povzročilo, da so iz imena *Davča* zgodovinarji in nekateri jezikoslovci začeli izvajati tudi priimek *Tavčar*. V tem prispevku se predlaga razlaga toponima *Davča* iz slovanskega hipokorističnega antroponima **Dalyśь*, toponima *Avče* oz. *Avč* pa iz prvotne oblike **Davč* na podlagi napačne dekompozicije predloženih zvez tipa **nad Davč*.

1 Dosedanje razlage

O tem, da sta imeni *Davča* in *Avče* etimološko povezani, pričajo tako historični zapisi v nemščini (*Als*, *Alss*) kot današnji slovenski obliki. Na to je postal pozoren že Škrabec (1916: 212, 1994: 456), ki je obe krajevni imeni enačil z apelativom *avša* 'neumna ženska', tega pa izvajal iz hipok. **Alša* k *Elizabeta*. Ramovš (1924: 38) je imensko obliko *Davča* izvajal iz nem. *d[ie]* *Als*, ne da bi podal etimologijo. Šolar (pri Blaznik 1928: 92) je izhajal iz nem. *Albs* 'planine'. Kelemina (1951: 182) je imeni *Avče* in *Davča* izvajal iz kelt. **alika* 'breka, Sorbus torminalis'. Bezljaj (1956: 41,128) iz nejasnega domnevno romanskega substrata, Ludvik (1959: 27–28) pa iz germ. **alisa* 'jelša, Alnus'. Edino Kranzmayer, ki je za *Davčo* zavrnil izvajanje Koblarja (1891: 86) in Lessiaka (Kranzmayer–Lessiak 1983: 35) iz srednjevisokonem. *albe* 'planina' oz. bav. *Else* 'čremsa, Padus avium', je slovensko obliko *Davča* sprejel kot izhodiščno in jo povezoval s pridevnikom *dalek* 'oddaljen', imensko obliko *Als* (soriškonemško *Ālsche*) pa kot njeno nem. adaptacijo (Kranzmayer–Lessiak 1983: 35). Snoj (2009: 105) je sprejel substratno-superstratno razlago, po kateri je vzglasni *d*- prenesen iz roman. predloga *ad* 'pri, k' ali nem. določnega člena *d(ie)*, v osnovi imena pa naj bi bila bodisi kelt. **alika* 'breka' bodisi germ. **alisa* 'jelša'. Nazadnje je ime *Avče* vzel v pretres Repanšek (2014: 228–229), ki je podobno kot Kelemina in Bezljaj primerjal s toponimom *Avsa* pri Livku in enako kot Bezljaj ugotavljal, da je zaradi izglasnega *č* tako morebitni substratni romanski kot morebitni adstratni furlanski izvor toponima *Avče* vprašljiv. Ime *Davča* je v svoji razpravi kljub očitnim vzporednicam z imenom *Avče* pustil ob strani.

2 Toponim *Davča*

Razložena vas *Davča* leži nad zgornjo Selško dolino, na ozemlju nekdanjega gospostva Škofja Loka v deželi Kranjski. Do leta 1560 je bilo to neposeljena visoka planota, ki so jo naselili predvsem bližnji sosedje iz Poljanske doline in s Cerkljanskega, mejila pa je tudi na Sorico, ki so jo konec 13. stol. ustanovili tirolski kolonisti. Že dejstvo, da so planoto *Davča* poselili in še pred tem poznali slovenski kolonisti iz bližnjega sosedstva, nam narekuje iskanje izvora imena *Davča* v slovenskih, ne pa v nemških ali celo romanskih jezikovnih virih.

2.1 Krajevno ime *Davča* se v številnih (nemško pisanih) loških urbarjih pojavlja od leta 1560 dalje zapisano kot *in der Alss* (Blaznik 1928: 85). Izglasni *ss* je mogoče razložiti kot nemško glasovno substitucijo slovenskega *č*, prim. toponim *Semmering* za slov. **Čemernik* na

avstrijskem Štajerskem (Mader 1986: 91). Leta 1607 se v virih prvič pojavi slovenska imenska oblika za ime istoimenskega potoka *Davča*: *Bach Dauza* (Bezljaj 1956: 127). Ime *Davča* se je torej nanašalo tako na planoto kot na potok, ki teče čez to planoto izpod Porezna proti Zalemu Logu in jo deli v dvoje slemen.

2.2 Ramovševa razlaga vzglasnega *d*- v imenu *Davča* iz nemškega člena *d[ie]* *Als* se zdi načelno sprejemljiva. Podoben pojav občasno zasledimo pri prevzemanju etimološko nemških imen, npr. v spontano poslovenjenih krajevnih imenih *Crngrob* (iz nem. *ze Erngruben*) ali *Cahe* (iz nem. *ze Achen*) (Pintar 1914: 167). Po drugi strani poznamo številne primere, ko so nemški pisarji opuščali vzglasni *c* ali *d* v slovenskih krajevnih imenih, ker so ga dojemali kot sestavni del predloga ali določnega člena, npr. nem. *Auriz* za *Zagorico* pri Bledu, *Achomitz* za *Zahomec*, *Eberndorf* nam. *Döberndorf* za *Dobrlo vas*. Niso pa znani primeri, da bi se v poslovenjenih zemljepisnih imenih ohranil *d* iz nemških določnih členov *der*, *die*, *das*. Kranzmayer je kot dober poznavalec slovensko-nemških oz. nemško-slovenskih glasovnih substitucij, dokumentiranih zlasti v onomastičnem gradivu, upravičeno zavrnil obstoj nemške podstave v toponimu *Davča* (Kranzmayer–Lessiak 1983: 35) in se odločil za slovensko pridevniško podstavo *dalek*.¹ Opustitev vzglasnega *d*- v nem. obliki imena *Alss* je pojasnil z napačnim dojetjem tega *d* kot ostanka določnega člena. S tem se je močno približal najverjetnejši rešitvi nastanka imena *Davča*. Pokrajinsko in vodno ime *Davča*, pred prehodom *-l* > *-u* **Dalča*, je mogoče izpeljati iz hipokoristika **Dalec* < **Dalъcъ* slovanskega izvora, ki je večkrat izpričan kot *Dalec* v staropoljskem antroponimskem fondu (Malec 1982: 67, 103) in je bil tvorjen iz slovanskih zloženih imen tipa **Dalimirъ*/**Dal'emirъ* oz. **Daliborъ*/**Dal'eborъ* ipd. (Toporov 1993: 30). Ime **Dalča*, tudi **Dalč*, je bilo tvorjeno iz hipokoristika **Dalъcъ* s svojilnim obrazilom *-jъ* in je nastalo z elipso iz besednih zvez **Dalča gora* oz. **Dalč hrib*. Po tvorbi primerljiva z *Davčo* so zemljepisna imena *Volča* (iz antroponima **Vъlkъ*),² *Hlavče Njive* (po premetu nastalo iz **Hvalče njive* iz antroponima **Hvalъcъ*),³ *Dobrča* (iz antroponima **Dobrъcъ*).⁴

2.3 O tem, da so tudi neposeljene doline z vodnim tokom (ali brez) v zgodnjem in visokem srednjem veku prejele ime po nekdanjih slovanskih rodovnih starešinah, nam poleg *Davče* pričajo tudi imena *Čepovan* (< **Čępovanъ dolъ* iz antroponima *Čępovanъ*), *Kanomlja* (< **Kanomlja dolina* iz antroponima **Kanomъ*), *Luša* (< **L'ubъša dolina* iz antroponima **L'ubъša*), *Trebuša* (< **Trębuša dolina* iz antroponima **Trębuhъ*) (Torkar 2010: 56, 104, 122, 199). To dokazuje, da so naši predniki onomastično osvojili celotno ozemlje, še preden so ga fizično intenzivneje poselili. Bilo bi nenavadno, če bi nenaseljeno *Davčo* prvi poimenovali soriški Nemci in ne že prej prisotno slovensko prebivalstvo z njene južne strani. Isto velja tudi za *Blegoš*, hrib med Selško in Poljansko dolino, ki so ga doslej razlagali iz soriškonemškega imena *Flöherskofel*, čeprav je veliko bolj smiselno izhajati iz antroponima **Blagoš* slovanskega izvora (< **Blagošъ hribъ*) (Torkar 2010: 247).⁵

¹ »Koblars Ableitung von mhd. *albe* 'Alm' ist aus formalen, Lessiaks Ableitung vom bair. *Else* 'Traubenkirsche', ist des Auslautes wegen schwierig.«

² *Volča* je potok in vas v Poljanski dolini.

³ *Hlavče Njive* so vas v Poljanski dolini.

⁴ *Dobrča* je gora med Begunjami in Trzičem.

⁵ Še bolj kot o imenu *Davča* se je okrog leta 1960 razplamtela razprava zgodovinarjev (Blaznik, Gestrin) in jezikoslovcev (Bezljaj, Ludvik) o tem, ali je priimek *Tavčar* izpeljan iz toponima *Davča* ali iz etnonima *Deutscher*. Za prvo možnost so se zavzemali zgodovinarji Blaznik (1928: 93, 1960: 30), Andrejka (1939: 326) in Gestrin (1961: 58), geograf Melik (1950: 62) ter jezikoslovca Ludvik (1959: 27) in Bezljaj (1960: 32), za drugo pa le publicist Dolenec (1929: 423) in literarni zgodovinar Berčič (1954: 79). Polemika se je končala z objavo študije jezikoslovca Sušnika (1963), ki je podal prepričljive zgodovinske in jezikoslovne dokaze za trditev, da priimek *Tavčar* izhaja iz etnonima *Deutscher*. V okolici Postojne je bil priimek *Tavčar* namreč izpričan že leta 1498, ko naselja *Davča* še ni bilo, za nemškonarečni razvoj *-eu-* v *-au-* pa je navedel celo vrsto primerov, med

3 Toponim Avče

Vas *Avče* leži v srednji Soški dolini, med Tolminom in Gorico, in je nekoč spadala v gospostvo Kanal v deželi Goriški. Za Soško dolino se je v slovenski onomastični misli uveljavilo mnenje o izrazitejši prisotnosti romanskega substrata, o čemer naj bi pričala tako vodna imena *Soča*, *Idrija*, *Ajba*, kot tudi krajevna imena *Avče*, *Ročinj*, *Deskle* in še druga (Bezljaj 1955: 74). Čeprav v splošnem ta spoznanja še vedno držijo, pa novejša raziskava kažejo, da je v zahodni Sloveniji substratnih toponimov vseeno manj, kot se je domnevalo. Izkazalo se je, da lahko marsikateri toponim s tega območja razložimo na slovanski podlagi, npr. *Čadrg* (iz antroponima **Čadragъ* po izpustu odnosnice v imenski zvezi **Čadragъ lěsъ*), *Čepovan* (gl. zgoraj), *Deskle* (< **Děskovljane* iz hipok. **Děsьkъ* iz antroponima **Děslavъ*), *Kanomlja* (gl. zgoraj) in še nekatere (Torkar 2010: 52–54, 56–61, 68–69, 104–105).

3.1 Ime *Avče* je danes standardizirano kot množinsko ime (v *Ávčah*, prebivalci so *Ávčani*, pridevnik *ávški*), toda v lokalnem govoru se še uporablja edninska oblika: *Ávč*, v *Ávču*. Najstarejši historični zapisi so na voljo iz nemško pisanih virov: leta 1398 *ze Als*, *ze Alsz in der Kanngel*, 1523 *zu Als*, *Alis* (Kos 1954: 122, 126, 159, 186). Tudi v starejših latinskih in italijanskih virih so ime zapisovali podobno: 1535 *Also* (Cadau 1989: 68), 1570 *Alsa*.⁶ Zapisom *Als*, *Alls*, *Alsa* sledimo vse do leta 1710, obenem pa se od leta 1550 dalje pojavljajo zapisi *Auza*, *Auzza*, ki odražajo italijansko grafijo (Škrabec 1916: 212, 1994: 456). Zapisi *Als*, *Alsa* nedvomno odražajo nemško substitucijo slovenskega č, prehod k italijanskim pisnim navadam pa je očitno potekal kar poldrugo stoletje.

3.2 Kelemina (1951: 182) je po Pironovem slovarju *Vocabolario friulano* za *Avče* navedel sodobno furlansko obliko *Ausse*, nato pa opozoril na furlanski vodni imeni *Ause* (rokav v delti Soče, slov. *Avša*, v antiki *Alsa*) in *Auzza* (potok v Karniji) ter na krajevno ime *Avsa* pri Livku (ob meji z Italijo). Za vsa ta imena je dopustil možnost, da se v njih ohranja galski apel. **alika* 'breka, Sorbus torminalis'. Bezljaj (1956: 41) je podvomil o tej etimologiji pa tudi o tem, da so vsi ti toponimi izpeljani iz iste podlage. Tudi slovenski -č-, pravi Bezljaj, bi bil iz furlanskih imen težko razločljiv. Snoj (2009: 49) je na podlagi historičnih zapisov rekonstruiral slovensko praobliko **Albčb*, za katero dopušča domnevo o sorodnosti z naštetimi furlanskimi hidronimi in toponimom *Avsa*. Repanšek (2014: 228–229) je opozoril na vprašljivost primerjave toponima *Avče* s furlanskimi hidronimi *Aussa* ipd. prav zaradi izglasnega č. Obenem je na podlagi furlanskega historičnega glasoslovja odločno zavrnil možnost izvajanja tega toponima iz kelt. **alika* 'breka, Sorbus torminalis'.

3.3 V neposredni bližini *Avč* leži še zas. *Avšje*, nar. *Oušje*, ki spada k sosednjemu naselju Seniški Breg, vendar je to ime, sodeč tudi po zapisih *Owsche* (1507, Pavlin 2006: 156), *Osche* (1780, Jožefinski zemljevidi 1997: 44), brez težav mogoče izvajati iz apel. *olša* 'jelša' in z imenom *Avče* očitno nima povezave.

3.4 Doslej pri etimologiziranju imena *Avče* (lokalno *Avč*) še ni bilo dejansko upoštevano ime avškega zaselka *Nadavč* z romarsko cerkvijo iz 15. stol. in eno kmetijo.⁷ V virih se prvič pojavi leta 1488 z imenom *in hals in crast*, torej 'Avč v Hrastu', 1570 *de villa Alse* (oboje Höfler 2001: 99), 1751 pa *in monte Auzae* (Attems 1994: 147). S slednjim zapisom je izrecno omenjena vzpetina *pri Avčah* oz. *nad Avčami*, kjer stoji romarska cerkev. Ime *Nadavč* je očitno nastalo iz predložne zveze **nad Avčem*, podobno kot slovenski imenski tip *Podbrdo*,

drugim hišno ime *Tavčman* v Lobniku pri Železni Kapli, ki ima v nemščini obliko *Deutschmann*. K tej razlagi priimka *Tavčar* se je nagibal tudi Merku (1994: 181). Jakopin (1975: 168) je prispeval še domnevo, da je *Tavčar* nastal iz občnega imena *tavšar* (nem. *tauschen* 'menjati'). V splošnem je obveljalo spoznanje, da priimek *Tavčar* nikakor ni izpeljan iz zemljepisnega imena *Davča*. Dodatni dokaz za to razlago je objavil B. Kotnik (2008: 135) z navedbo hišnega imena *Tavčar* v Bistrici na Zilji, ki je v viru iz leta 1471 zapisan kot *Deuzschar*, 1503 kot *Tezer*, 1607 kot *Tautscher* in 1671 kot *Tauzar*.

⁶ Za podatek se zahvaljujem dr. Vojku Pavlinu, e-pismo 19. 1. 2015.

⁷ Bezljaj (1956: 40) sicer omenja tudi toponim *Nadáuč*, vendar ga ne vključuje v obravnavo.

Zakojca, Predjama itd. Toda lokalni ljudski pesnik Franc Šuligoj (1899–1970) iz Seniškega Brega je v pesmi *Legenda o levpskem gradu* (Perkon Kofol 2013: 155–157) dvakrat uporabil ime *Nadavč* na način, kot da bi ime nastalo iz predložne zveze **na Davčah*, ne pa iz *nad Avčami*:

»...hram božji *Nadavčah* se zidat začel.

Še danes *Nadavčah* svetišče stoji... »

Takšna raba imena *Nadavče* je spodbudila domnevo, da je ime nastalo iz **Naddavč*, po degeminaciji *Nadavč*, iz te imenske oblike pa bi lahko po napačni dekompoziciji predloga nastal *Avč*.

3.5 Ta pojav utegne biti zelo star in se je izvršil vsaj v 13. ali 14. stol., saj so vse izpričane oblike imena *Avče*, začenši z l. 1398, brez vzglasnega *d-*. Primerov napačne dekompozicije je v slovenski toponimiji kar nekaj, vendar kot rezultat internoslovenskega razvoja marsikdaj še niso bili prepoznani. Tak primer je mikrotoponim *Dlèsc* (Bodešče, pri Bledu), ki je nastal po napačni dekompoziciji rabe imena v predložnih zvezah *nad Lescem*, v jožefinskem katastru 1785 še *nad lesszam* (Čop 1983: 125).

Dekompozicija ojkonomi *Vipava* v dialektalno obliko *Ipava* (od koder priimek *Ipavec*), ko se je vzglasni *v-* začel dojemati kot predlog, je zlahka dokazljiva zaradi številnih starih zapisov, ki so omogočili pravilno poknjizenje.

3.6 Nazoren primer napačne dekompozicije nam nudita imeni *Dutovlje* in *Utovlje* za dve naselji na Krasu. *Utovlje* je že Merkù (2006: 74, 201) obravnaval kot možni primer napačne dekompozicije, nastale zaradi pisnih navad romanskih pisarjev (1316 *de Dotoglan*, 1354 *de Outoglano*). Za številne zapise tipa *de Outoglano* iz 14. stol. ni mogoče ugotoviti, ali se nanašajo na *Dutovlje* ali na *Utovlje*. Domnevati je mogoče, da sta se prvotno obe naselji imenovali *Dutovlje*. Kraja sta med seboj oddaljena komaj ok. 4 km, vendar vmes ležijo naselja Tomaj, Križ in Šepulje. Druge **Dutovlje* (današnje *Utovlje*) so, da bi jih razlikovali od prvih, najbrž imenovali **Zgornje Dutovlje* ali **Naddutovlje*, po degeminaciji **Nadutovlje*.⁸ Takšen sklop je omogočil novo dojemanje imena – grem nad *Utovlje*, sem v *Utovljah*.

3.7 Še en primer napačne dekompozicije bi utegnil predstavljati toponim *Óbrne* pri Bohinjski Beli, loc. na *Óbrnah*, prebivalci *Óbrnikarji*, prvi zapis 1493–1501 *an der Obernach*, zu *Obernach*. Iz stanovniškega imena lahko sklepamo, da je obstajala variantna imenska oblika **Obrnik*. Bezljaj (1982: 235) je domneval, da je to ime povezano s podstavo *obora* 'ograjen pašnik' in ga rekonstruiral kot **ob-vor̃n-jane*. Toda glede na predložno rabo na *Obrnah*, acc. na *Obrne*, je v tem primeru verjetno prišlo do napačne dekompozicije iz prvotnega **Dobrne*: grem nad *Obrne* (nad **Obrnik*). Krajevno ime *Dobrna* za razliko od imena *Obrne* v slovenščini ni izolirano in se ga izvaja iz apelativa **dǫbr̃* 'hrastov gozd', enako tudi krajevno ime *Dobrnič*, prvotno **Dobrník* (Snoj 2009: 114).

3.8 V omenjeno problematiko najbrž smemo pritegniti vsaj še toponim *Občice* pri Dolenjskih Toplicah, če so te nastale z napačno dekompozicijo iz toponima **Dobčice* verjetno deantroponimnega izvora iz hipok. **Dobec* < **Dobьcь*, ki ga neposredno potrjujeta stpolj. hipok. *Dobiec* (Malec 1982: 103) in stčes. hipok. *Dob'ec'* (Pleskalová 1998: 130), posredno pa polj. toponim *Dobcza* (Malec 1982: 103). Podstava hipokoristika so verjetno zloženi antroponimi tipa **Doběmirь*, **Doběslavь*, npr. stpolj. *Dobiemir*, *Dobiesław* (Toporov 1993: 31). Iz teh antroponimov izvira tudi hipokor. **Dobęta*, iz katerega je nastal slovenski toponim *Debeče*, prvotno **Dobeče* (Snoj (2009: 105). Starejši historični zapisi za *Občice* so izključno nemški (*Krapflern*), v 19. stol. pa so izpričani: 1823 *Obzhiza*, gen. *Obzhize* (Metelkovo gradivo), 1846 *Krapflern*, slov. *Obzhiza*, 1906 *Občica*, 1933 *Občica*. Prvotna oblika toponima **Dobčica* je lahko prek posamostaljenja pridevnika nastala iz besedne zveze **Dobьc-ja vьsь*. Množinska oblika *Občice* je očitno novejšega nastanka. Napačna dekompozicija je domnevno

⁸ Eden od zaselkov *Bočne* je tudi *Nadbočna*, ki se v viru iz l. 1426 imenuje *Oberfotschn*, 1780 pa *Nadwotschn*.

nastala iz predložne zveze **nad Dobčico* (**Naddobčica*), ki je bila razumljena kot **nad Občico*, iz česar *Občica*. Bezljaj (1982: 232) izvaja ta toponim iz pridevnika *obči*, kar je s tipološkega vidika sicer mogoče, vendar so se v našem prostoru besedne zveze s prid. *obči* univerbizirale v apel. in toponim *občina* oz. *Občina*.

3.9 Ime *Nadavč* (**Naddavč*) je mogoče interpretirati kot **Zgornji Avč*. Ime *Avč* se prvotno skoraj gotovo ni nanašalo na potok, ki se danes imenuje *Avšček* (1780 *Auzha Bach*). Ker bi se v takem primeru uporabljal predlog *na Avču*, je bolj verjetno, da se je ime nanašalo na breg, prim. bližnje naselje *Seniški Breg*. Oblika **Avča* je morda nastala iz **Avča vas*, oblika *Avče* pa bi lahko izvirala iz **Avče selo* in je bila prvotno gotovo edninska. Današnja množinska oblika je nastala z uvrstitvijo v žensko sklanjatev zaradi izglasnega *e*.

3.10 K imenu *Avče* je potrebno pritegniti še toponim *Vrhavč*, ime zaselka Kala nad Kanalom. V virih je izpričan že leta 1507 kot *Vorchales*, 1648 in 1780 pa kot *Verchauz*. Ime je sklop iz predloga samostalniškega izvora *vrh* in krajevnega imena *Avče*.⁹ Pozornost priteguje zapis *Vorchales* iz leta 1507, ki izkazuje verjetni izgovor **Vrhaleč*, saj bi se sestavino **aleč* dalo interpretirati kot gen. pl. od **Alče*. To bi pomenilo, da so *Avče* že tedaj dojemali kot žensko množinsko obliko, enako kot je toponim standardiziran danes.

4 Sklep

Pri analizi imen *Davča* in *Avče* so odigrali zelo pomembno vlogo enaki najstarejši historični zapisi obeh toponimov (*Als*), ki so izraz nemške adaptacije obeh izvorno slovenskih imen. Slovenski izvor je bilo lažje dokazati pri imenu *Davča*, ki se razlaga iz hipokor. **Dalec*, nemška oblika pa z napačno dekompozicijo na medjezikovni ravni. Pritegnitev imena avškega zaselka *Nadavč* je omogočila domnevo, da je tudi toponim *Avče* nastal z napačno dekompozicijo, vendar na internoslovenski ravni. V podkrepitev takšne domneve se navajajo primeri *Dutovlje – Utovlje*, **Dobrne – Obrne* in **Dobčice – Občice*.¹⁰

LITERATURA

- Andrejka, Rudolf (1939). Doneski k postanku in razvitku rodbinskih imen v Selški dolini, *Glasnik Muzejskega društva za Slovenijo* 20, str. 310–332.
- Bajec, Anton (1952). *Besedotvorje slovenskega jezika* III. Zloženke. Ljubljana: SAZU.
- Bezljaj, France (1955). Zanimivosti iz toponomastike. *Pogovori o jeziku in slovstvu*. Maribor: Obzorja, str. 66–81; ponatis v: Bezljaj, France (2003). *Zbrani jezikoslovni spisi* I (ur. M. Furlan). Ljubljana: Založba ZRC.
- Bezljaj, France (1956–61). *Slovenska vodna imena* I-II. Ljubljana: SAZU.
- Bezljaj, France (1961). Še o rodbinskem imenu Tavčar. *Jezik in slovstvo* 6, št. 1, str. 32.
- Bezljaj, France (1982). *Etimološki slovar slovenskega jezika*. Druga knjiga, K–O. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- Čop, Dušan (1983). *Imenoslovje zgornjesavskih dolin*. Disertacija. Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani (rokopis).
- Gestrin, Ferdo (1961). Prispevek k razlagi imena Tavčar. *Jezik in slovstvo* 7, št. 2, str. 58–59.
- Jakopin, Franc (1975). Priimek Tavčar v statistični luči. *Jezik in slovstvo* 20, št. 6, str. 167–168.
- Kelemina, Jakob (1951). Langobardski spomini pri Slovencih. *Slavistična revija* 4, str.

⁹ Bajec (1952: 95) je pokazal, da so krajevna imena *Vrhpeč*, *Vrhkrka*, *Vrhpolje* sklopi, ki so se prvotno glasili **Vrhpeči*, **Vrhkrke*, **Vrhpolja*. Dokaz za to starejšo obliko je krajevno ime *Vrhloga*, ki je ostalo na pol pota, ali nekdanja naselbina **Vrhhotavelj* (1291 *Werchchotaue*). K tem poimenovanjem so se potem, ko se je že občutila enotnost izraza, napravili imenovalniki *Vrhpeč* itd., enako kot *Zalog*, *Preddvor* ipd.

¹⁰ Zahvaljujem se kolegici dr. Metki Furlan za koristne pripombe in sugestije pri končni redakciji besedila.

177–196.

Kranzmayer, Eberhard, Lessiak, Primus (1983). *Wörterbuch der deutschen Sprachinselmundart von Zarz/Sorica und Deutschrut/Rut in Jugoslawien*. Klagenfurt: Verlag des Geschichtsvereines des Kärnten (prvo Kranzmayerjevo objavo razlage toponima Davča gl. v *Zeitschrift für Mundartforschung* 14, 1938, 73 ff.).

Ludvik, Dušan (1959). Als – Davča – Tavčar. *Jezik in slovstvo* 5, št. 1, str. 27–28.

Malec, Maria (1982). *Staropolskie skrócone nazwy osobowe od imion dwuczłonowych*. Wrocław etc.: Zakład Narodowy im. Ossolińskich : Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk.

Merkù, Pavle (1994). *Il »Libro di perticationi« del Notaro Giusto Ravizza (1525): il testo e l'analisi dei nomi personali, di istituzioni e di luoghi*. Trieste: Založba – Editoriale Devin.

Merkù, Pavle (2006). *Krajevno imenoslovje na slovenskem zahodu*. Uredila M. Furlan in S. Torkar. Ljubljana: Založba ZRC.

Pintar, Luka (1914). O krajnih imenih. XVII, *Ljubljanski zvon*, letnik 34, št. 4, str. 167–171.

Pleskalová, Jana (1998). *Tvoření nejstarších českých osobních jmen*. Brno: Masarykova univerzita v Brně.

Ramovš, Fran (1924). *Historična gramatika slovenskega jezika*. II. Konzonantizem. Ljubljana: Učiteljska tiskarna.

Repanšek, Luka (2014). *Keltski prežitki v slovenski toponimiji: Prispevek k metodologiji preučevanja*. Doktorska disertacija. Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani (rokopis).

Snoj, Marko (2009). *Etimološki slovar slovenskih zemljepisnih imen*. Ljubljana: Modrijan : Založba ZRC.

Sušnik, Lovro (1963). »Tavčar« in »Davčar« (Imenoslovna študija). *Loški razgledi* 10, Škofja Loka, str. 146–158.

Škrabec, Stanislav (1916). *Jezikoslovni spisi* 1/2, ponatis: P. Stanislav Škrabec, *Jezikoslovna dela* I (ur. J. Toporišič), Nova Gorica 1994.

Toporov, Vladimir N. (1993). В.Н. Топоров, Праславянская культура в зеркале собственных имен (элемент *mir–), *История, культура, этнография и фольклор славянских народов*. XI Международный съезд славистов. Москва: Наука.

Torkar, Silvo (2010). *Tvorba slovenskih zemljepisnih imen iz slovanskih antroponimov: identifikacija, rekonstrukcija in standardizacija*. Doktorska disertacija. Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani (rokopis).

VIRI

Attems, Carl M. (1994). *Vizitacijski zapisniki goriškega, tolminskega in devinskega arhidiaconata goriške nadškofije 1750–1759*. Ur. F. Kralj in L. Tavano. Gorica.

Berčič, Branko (1954). Rod, dom in prvo šolanje pisatelja Ivana Tavčarja. *Loški razgledi* 1, Škofja Loka, str. 77–88.

Blaznik, Pavle (1928). *Kolonizacija Selške doline*. Ljubljana: Leonova družba.

Cadau, Michela (1989). *L'Abbazia di Rosazzo*. Udine: Casamassima Libri.

Dolenec, Ivan (1929). Kaj pomeni beseda Tavčar? *Čas* 24, 1929/1930, str. 423–424.

Höffler, Janez (2001). *Gradivo za historično topografijo predjožefinskih župnij na Slovenskem. Primorska: Oglejski patriarhat, Goriška nadškofija, Tržaška škofija*. Nova Gorica: Goriški muzej.

Jožefinski zemljevidi (1995–2001). *Slovenija na vojaškem zemljevidu 1763–1787*, zv. 1–7. Ur. V. Rajšp. Ljubljana: Založba ZRC : Arhiv Republike Slovenije.

Koblar, Anton (1891). Loško gospostvo frizinških škofov. *Izvestja muzejskega društva za Kranjsko*. Prvi letnik, str. 56–86.

Kos, Milko (1948–54). *Urbarji Slovenskega Primorja* I–II. Ljubljana: SAZU.

Kotnik, Bertrand (2008). *Zgodovina hiš južne Koroške. Knj. 12, Spodnja Zilja*. Celovec: Mohorjeva družba.

Melik, Anton (1950). *Planine v Julijskih Alpah*. Ljubljana: SAZU.

Metlkovo gradivo 1823: sezname krajevnih imen na Gorenjskem, Dolenjskem in v Beljaškem okrožju v nemščini in slovenščini, pripravljeni za Metelka, rokop. zbirka NUK, MS 416.

Pavlin, Vojko (2006). *Goriško gospostvo ob prehodu pod Habsburžane na osnovi urbarja iz leta 1507*. Nova Gorica: Goriški muzej.

Perkon Kofol, Mojca (2013). *Jezikoslovno-stilistična analiza ljudske pripovedne pesmi Franca Šuligoja*. Diplomsko delo, Nova Gorica (dosegljivo na spletnem naslovu <http://www.ung.si/~library/diplome/SLOVENISTIKA/58PerkonKofol.pdf>, dostop 29.12.2014).